

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ЕЛМАЗЕНО СЪРЦЕ

chitanka.info

Както се случва понякога (в приказките то става често), в една далечна земя царували цар и царица, които нямали деца. Те тъжали много поради това. Целият народ чакал престолонаследник, а царицата все не добивала. Кому ще остави царят престола, когато умре? Той нямал ни брат, ни сестра. Па и царицата била още от мома сираче.

Тежко им било — и те все за това мислели. Една заран царят излязъл по лов, а царицата отишла в градината, зад двореца — да се изкъпе в езерото. Тъкмо се била изкъпала и облякла, ето че дървесата зад нея се разклатили, сякаш силен вятър подухнал. Обърнала се тя — замръзнала на мястото си от учудване. Видяла едър елен с огромни рога, а между тях — бляскав златен кръст.

Царицата се дори уплашила — толкова голям бил еленът, който вървял към нея.

— Не бой се, царице! — рекъл ѝ той с човешки глас. — Дойдох да ти кажа, че подир година ще имаш момче. Но добре го пази от вода! То ще бъде юнак и хубавец, — морската царкиня ще го хареса и ще поиска да го вземе.

Като рекъл това, изгубил се. Дървесата и храстите изпращели зад него — и се не видял вече еленът. А царицата се върнала в двореца много зарадвана.

— Защо не е тука мъж ми — да му кажа, та и него да зарадвам? — рекла тя и въздъхнала.

А царят по това време бил на лов. Цял ден се лутал по горите. Надвечер, когато слънцето вече залязло, той се озовал всред най-гъстото място на една гора. Свирил, свирил, на рога, но никой от неговите другари не се обадил. Царят се бил изгубил. И тъкмо когато се чудел, в коя посока да тръгне, между дървесата светнало.

Царят се уплашил. Светлината се приближавала към него. Дървесата се клатели, шумели и пращели. Наоколо изведнъж притъмняло — сякаш е дълбока нощ. Само едно място между клоните светело — и оттам се показала огромна глава на елен, с бляскав кръст между рогата. Той бил същият елен, що видяла царицата.

Царят не вдигнал оръжие срещу елена. Животното било толкова хубаво, тъй мъдро гледало и толкова бил величествен изгледът му, че никой ловец не би го померил. Еленът пристъпил към царя и му казал същото, което бил предрекъл на царицата заранта — ще им се роди син

— хубавец и юнак, какъвто не се е раждал, но трябва да го пазят от вода — да не би да го грабне дъщерята на морския цар.

Когато еленът изчезнал, зачули се надалеч роговете на ловците. Царят потеглил натам и намерил другарите си. Скръбен и мълчалив си отишъл той в двореца.

Жена му не спяла. Тя го чакала цяла нощ — да му каже радостната вест. Но той я изслушал, без да се зарадва и — когато тя се почудила — казал ѝ:

— Ти си запомнила, че ще имаме момче. Но забрави ли, че ще го дебне морската царкиня? Ако тя го грабне, кой ще остане на моето място, след като умра?

— Защо да се грижим още от сега? — рекла царицата. — Ще го пазим. Няма да го пушаме да ходи край реките и езерата. Нека ни даде Бог син, па ние ще го увардим!

Когато се добило момчето, царят заповядал да затрупат с камъни езерото в градината и всички водоскоци. Синът растял — от ден на ден все по-хубав, по-силен и по-смел. Когато станал на шестнадесет години, бил вече пръв юнак в цялото царство.

Баща му го не пускал да излиза никога сам. Дето и да тръгне, с него вървели мъже — да го пазят. До вода му не давали да се приближи. Това го ядосвало много, и веднъж момъкът се оплакал на баща си. Тогава царят му казал кротко:

— Недей се гневи, сине, че те не пускаме да вървиш сам! То си има причина. Преди да се родиш, на майка ти и мене биде предречено, че ще те гони морската царкиня — да те отвлече в морето. Затова е.

— Как ще ме отвлече? — рекъл докачено князът. — Че аз съм по-силен от нея! Що може да ми направи?

— Недей приказва ти! — казал баща му. — Ти ли си по-силен, или тя, — не се знае. Духовете имат сила, каквато ние не сме дори сънували. После — те могат да омагьосат човека.

— Добре тогава, — съгласил се накрая царският син. — Яз ти давам дума, че додето съм жив, няма да пристъпя до вода. Само недей праща люде да ме пазят — аз мога и сам да се пазя.

И наистина, момъкът се държал на страна от водата. Не от страх, а само за да угоди на баща си, когото обичал много. Дори и локвичка да види на пътя, заобикалял я от далече.

Когато пораснал, обявила се война. Царят бил стар, та синът трябвало да води войските. Той ги сбрал и повел. Дълго траяла войната, но князът най-последно надвил. Повел войските си назад, към бащиното си царство.

Една вечер се спрели да нощуват край голяма река. Князът бил забравил вече за обещанието, що дал преди години на баща си. Войските се разположили на стан, до реката. Опнали палатки, запалили огньовете. Стъмнило се съвсем.

Князът излязъл да се поразходи с войводите край реката. По едно време из водата се подала голяма зелена глава — чорлава, мокра, космата. Страшна глава — озъбена и опулена.

— Я вижте там! — викнал царският син и посочил главата на войводите.

Но те не могли да видят нищо.

— Привидяло ти се е, — рекли. — Нощем на човека се привижда всякакво.

Но той им посочил отново главата и казал:

— Ето я, още седи. Пули се и ми се зъби. Брадата и мустаците й са дълги, а косата — рошава. Наместо влакна, обрасла е с водорасли. Очите й са големи, като паници, току се въртят и светят. А зъбите й са завити, като охлюви.

Загледали се пак войводите, но и тоя път не видели нищо. Тогава князът замерил главата с копието си — да я прободете, но тя изчезнала.

Прибрали се да спят. Князът бил сам в шатрата си. Месецът светел — едър и сребрист. На княза се не спяло. Както лежал, ето че шатрата се отворила и влязъл водният дух. Той бил толкова голям, че трябвало да се превие доста, за да се побере в палатката. Брадата и косата му изглеждали още по-дълги. От тях капело вода. Ръцете му нямали пръсти, а щипки — като на рак. Нозете му били като опашки на риба, та той ходел трудно. Цял бил зелен, обрасъл във водорасли, а по гърба и гърдите му имало бляскави люспи.

Колкото и да бил юнак, князът се уплашил и се обърнал да грабне мечта си. Но колко се учудил, като не видял никъде своето оръжие! Няма ни ризницата, ни шлема, ни щита, ни мечта, ни лъка, ни копието му. Няма дори обувките му — той бил бос.

А в това време духът се приближил и рекъл с гръмовит глас, като че ли реве цялото море в палатката:

— Не бой се, княже — няма да те изям! Аз ти мисля доброто. Дошъл съм да те отведа в своето царство. Ти там ще бъдеш много по-добре, отколкото на земята.

— Къде ти е царството? — запитал князът. — И що ще правя там аз?

— Моето царство е голямо, най-голямото от всички. То е в дъното на океана. Там има дворци, каквито никой от вас не е дори сънувал. Има съкровища, които човешко око не е още видяло. Ти ще ми бъдеш главен пълководец. И ние там водим войни, и нам трябва юнаци. Аз съм стар, трябва ми помощник. От тебе няма по-голям юнак на земята, затова съм дошъл да те повикам.

На княза се не понравил грозният цар с рибените опашки и рачешките щипки.

— Не ща, — рекъл. — И тука ми е добре.

— Не щеш ли? — озъбил се морският цар и почнал да се приближава към него и да простира ужасните си щипки. — Ей сега ще те грабна и отвлека!

На княза изведнъж дошло нещо на ума.

— Чакай малко! — рекъл. — Ти искаш да ме водиш в царството си, а си ми взел оръжието и дрехите. Дай ми ги, че тогава да говорим!

Морският цар се засмял, па казал:

— Защо ми е твоето оръжие? Яз имам оръжия, на които не може никой да се противи. Не съм ти взел оръжието, ами ти от страх си го съборил на земята. Я го виж, къде е!

И наистина, когато князът се извърнал, той видял, че оръжието и дрехите му лежат зад него. Той се засрашил, но все пак се чудел, как не ги е видел, ако са били там, когато се е обърнал първия път.

— Добре, — казал той смутено. — Да се облека, па ще видим.

Облякъл си князът военните дрехи и погледнал към морския цар. Било го много яд, че оня го е сметнал за страхливец. Той си изтеглил меча, размахал го и рекъл заканително:

— Хайде, приближи се сега, ако смееш!

Морският цар се навел над княза и разтворил страшните си щипки. Юнакът го ударил с меча, но острието се плъзнало. Замахнал втори път — мечът се плъзнал отново. Я в това време щипките стиснали яко княза за двете ръце и го понесли. Той изпуснал меча, надал ужасен писък — и се пробудил.

Скочил от леглото — нямало никакъв морски цар. Отвън се развиделявало. Князът надул своя рог — и войниците наскачали. Почнали да се стягат за поход. Но когато излизал от палатката, князът намерил досам леглото си голям зелен водорасъл, — като ония, с които била обрасла главата на морския цар. Той го прибрал, да го покаже на баща си, когато му разкаже своя сън.

Върнал се князът с войските си. Но, откак взел оня водорасъл, като че ли някой го омагьосал. Той виждал нощем странни сънища, а денем — чудновати видения. Сънувал огромни дворци от кристал, сапфир и изумруд, в дъното на морето. В тях светели големи елмазени звезди и се леели реки от течен огън. Прелестни моми с бляскава бяла кожа се носели и пеели, накитени с цветя като скреж. Водела ги морската царкиня — най-хубава от тях, много по-хубава от всички земни моми. Когато, през деня, поеме някоя чаша да пие вода, князът виждал в нея отразени очите на морската царкиня — сини, като незабравки, и дълбоки, като самия океан. Понякога, както си седи, дочувал да се носят около него същите песни, които сънувал, че пеят русалките.

Затова той не казвал никому нищо; боял се, че ще му се изсмеят, или ще го сметнат за луд. Криел дори от баща си. Той му не разказал и оня сън, що видял край реката, през време на похода. Нито пък му показал водорасъла.

Но родителите забелязали, че сина им се топи от някаква тайна мисъл. Питали го, — той не казвал нищо. Решили най-сетне да го задомят, — дано се оправи, когато се загрижи за дом и челяд. Но момъкът не харесвал ни една от момите в царството.

— Щом е тъй, — казал царят, — върви си потърси мома другаде! Но недей се бави, че мене и на майка ти ще бъде тежко да живеем без тебе.

Сбогувал се князът със своите родители и тръгнал на път сам-самичък. Не искал — никой да го придружава. Път не знаел — тръгнал, накъдето му очи видят. Вървял, що вървял, стигнал до морския бряг. Спомнил си тогава думите, що му бил казал баща му преди години; да се пази от вода. Макар че го теглело нещо към брега, върнал се, та поел друг път.

Пак вървял дълго — и накрай се озовал отново на морския бряг. Тоя път му се още повече прищяло да се приближи до морето — поне

да го послуша, как бучи и се удря о скалите. Но пак му дошли на ум бащините му думи. Върнал се и тоя път. Поел друга посока.

Но колкото и да вървял, не срещал ни човек, ни село, ни град. А храната му се била свършила. Гладен бил. Решил — да се спре в първото село, което срещне. Повървял още малко — стигнал до черни скали, високи като кули. Отвъд тях се виждало морето.

Князът бил много уморен. Спрял се под скалите да си почине. Слънцето залязвало и позлатявало всичко наоколо, и пясъка, и вълните, и черупките по брега; всичко било като червено, разтопено злато. Само скалите били черни, а слънцето се скривало все повече и повече, оставала на небето само една тънка, тънка ивичка, сякаш златно ножче.

Когато и тая ивица потънала в морето, зачули се откъм скалите гласове:

— Хайде, време е! Хайде, време е!

Изведнъж князът усетил, че камъните под него се повдигат. Видял, че плочите, на които седи, образуват нещо като голям престол. Изправените наоколо канари се раздвижили, като живи. Те неочаквано се превърнали на черни великани, навели се, вдигнали каменния престол и го понесли, заедно с учудения княз, право към морето.

Додето момъкът се опомни от почудата, той се намерил всред водата. Но вълните се изправили наоколо, като кръгла стена; великаните спуснали престола чак на дъното, оставили го там и се наредили около него. Те държали в ръцете си по един широк железен меч и по един голям костен боздуган. Отде се явило това оръжие, момъкът не видял. Черните исполини мълчали — те се сякаш вкаменили отново.

Князът се изправил на престола и погледнал нагоре. Над него се издигала празнина — като дълга тръба, през която не смеела да мине нито една риба. А много риби плували наоколо. Навръх празнината се виждало небе, а по него летели сини птици с дълги крила и разцепени опашки. Момъкът не знаел, какви са тия птици, но разбрал, че ще да пътуват много отдалеко.

Мръкнало се. Птици се не виждали. Небето горе почерняло — и се явили звезди. Тогава цялото морско дъно светнало, сякаш озарено някъде отдолу. Заблестели червени корали, сребристи бисери, златни пясъчинки, жълти морски звезди. Закръстосвали насам-натам големи

риби, прозрачни като стъкло и светли — сякаш в корема им има огън. Едни — сини, други — зелени, трети — червени или теменужни, или пък портокалови.

Зачули се и песни — много по-хубави от ония, що слушал князът насъне. Задали се най-после и прелестните русалки. Те били много на брой, чет нямали. Косите им били златисти или сребристи, а очите — сини или зелени. Тия сладкопойни моми, задиплени в тънки развиващи се дрехи, украсени с цветя, се носели право към княза и пеели в един глас. Когато наближили, каменните великани почнали да се топят във водата, както се топи буца сол. След малко от тях не останало нищо. Тогава вълните нахлули — и празнината над престола се запълнила с вода.

Князът усетил, че вълните го подемат и понасят на някъде. Всичко почнало да играе пред него. Той се уплашил — да не би да се стопи, както се били стопили исполините. След това изгубил свят.

Когато се опомнил, видял, че лежи на легло от морска трева. Над него се издигал огромен свод от прозрачен синкав камък. По стените на големия чертог, направени от разноцветни камъни — все прозрачни, като стъкло, били изваяни какви ли не морски чудовища, хвъркати риби, стоглави и крилати змии, водни прасета с крила и рибешки опашки, морски костенурки с човешки глави и ръце — и много други. Очите на всички светели ярко, като пламъци, и люспите им блестели.

Додето разглеждал всичко това, князът чул, че нечий силен глас — звучен, като камбана — извикал:

— Донесете гостенина!

И отведнъж леглото се разлюляло, понесено от невидими ръце. Малко след това, юнакът се озовал в престолния чертог на морския дворец. Нищо от онова, що бил видял той на земята, не можело да се сравни по разкош, великолепие и блясък с тоя чертог и неговата чудна украса. Би рекъл човек, че и стените, и сводът, и покъщнината са все от едри скъпоценни камъни, злато и платина — тъй блестяло всичко, изработено много майсторски от водните духове. Замаян от такъв невидан блясък, юнакът се озъртал наоколо и не знаел, на що да спре очите си.

Но ето, че гръмовитият глас проговорил отново — тоя път тихо:

— Добре дошъл в моето царство!

Князът си вдигнал главата и видял пред себе си много стъпала от бял камък. Те водели към широка площадка, дето имало златен престол, а на него седял морският цар. Той не бил такъв страшен, какъвто го видял князът на сън. Нямал ни щипки, ни рибешки опашки. Очите му не били като паници, нито косата и брадата му — от водорасли. На престола седял снажен мъж, хубавец и силен, с буйна сребриста коса и брада, синеок, с кротък поглед. Той бил облечен в златотъкани дрехи. Усмиввал се.

Князът му се поклонил.

— Защо си дошъл тук? — попитал го морският цар.

Чак тогава юнакът си спомнил, защо бил напуснал бащиния си дом.

— Тръгнал съм, — отвърнал той, — да си търся жена. В нашето царство се не намери мома като за мене.

— Доведете най-хубавите моми от моето царство! — заповядал царят.

Изведнъж леглото изчезнало. Стъпалата, на които се издигал престолът, потънали под земята — и князът се озовал пред самия престол на морския владетел.

В това време се разнесъл шум — като от вихрушка. И ето, че се извило около княза бясно хоро; все що имало русалки, заиграли, наловени ръка за ръка, под омайните звуци на музика, която се не виждало, откъде иде.

Момите се въртели толкова бързо, че князът не можел да разгледа ни една. Но музиката почнала да свири все по-бавно и по-бавно. Въртежът на хорото се също позабавил. Момъкът можел вече да разглежда русалките, но те били премного — и все хубави. Гледал, гледал, не можел да спре погледа си ни на една, макар че били похубави от земните моми. Очите им били много големи, снагите — тънки и високи, а нозете и ръцете — с ципа между пръстите.

Това не му се понравилось.

— Няма тук мома за мене, — рекъл князът.

Морският цар го погледнал усмихнато, па казал:

— Вярно е, че нашите моми не са родени да живеят на земята, затова и не приличат на ония горе. Но ако се ожениш за някоя от тях, тя ще се промени и ще може да живее с тебе на земята. Ципата между пръстите ѝ ще изчезне. Виж ги пак! Избери си!

Музиката засвирила отново. Хорото се завъртяло втори път. Князът започнал да разглежда още по-внимателно русалките, една по една. Но и тоя път не могъл да избере.

Тъй три пъти играли русалките своето хоро около него, а сърцето на момъка все оставало празно.

Тогава морският цар казал:

— Има още една. Ти може да я харесаш, но не знам, дали тя ще те хареса.

— Искам да я видя, — рекъл князът. — Коя е тя?

— Дъщеря ми, наследницата на морското царство.

— Искам да я видя.

— Можеш да я видиш, но само отдалече. Ела тук!

Морският цар снел от ръката си един пръстен, украсен с едър елмаз, приближил го до дясното око на момъка и рекъл:

— Гледай!

Князът видял малка стая, украсена богато — пребогато. Всред нея седяло момиче на седефено столче и нижели бисер, корали и скъпоценни камъни — правело си огърлица. То било най-хубавото момиче на света. Като слънце светело, та всичко наоколо помрачавало. Колкото го гледал момъкът, все повече се унасял. Искало му се вечно да го гледа.

— Хареса ти се, а? — попитал морският цар, като дръпнал пръстена.

Князът навел глава; той нямал сила да изрече дума.

— Но, — добавил царят, — за да ти дам дъщеря си, трябва да направиш три неща: да отделиш, да пречистиш и да превърнеш. Наемаш ли се?

Без да помисли, князът казал, че се наема.

— Ала и това не стига, — рекъл царят. — Трябва дъщеря ми да те хареса.

— То се знае, — казал князът.

— Тогава да се заловим за работа. Донесете ведрото!

Невидими ръце донесли голямо ведро с тиня и вода над нея. Морският цар си потопил жезъла във водата и разбъркал сместа. Князът надникнал и видял рядка кафена кал.

— Виждаш ли тая смес? За четири часа трябва да отделиш в нея червеното от зеленото. Ако успееш, ще видиш морската царкиня, не

успееш ли, ще те превърна на морска пяна.

Рекъл това морският цар — и се изгубил. Изгубили се и момите. Никой не останал в големия чертог. Князът се навел над ведрото. Ни червено, ни зелено не виждал той, всичкото било кафена тиня и кална вода. Кое от кое да дели — и как да го дели? Замислил се, но нищо му не идвало на ум. Яла, както се бил загледал в тинята, тя се утаявала и водата излизала над калта. Той се надявал, че все може да се покаже нещо зелено или червено.

Тъй гледал той дълго. По едно време, когато сместа се избистрила, на повърхността на водата се мярнал образ на глава. Като се загледал князът в него, видял лицето на морската княгиня. Тя го гледала и му шепнала нещо. Вслушал се той и едва-едва дочул тия думи:

— Една сълза ще отдели червеното от зеленото.

Разбрал князът. Но отде да вземе сълзата? Той не помнел да е плакал през живота си. Образът се изгубил. Наоколо притъмняло дотолкова, че нищо се не виждало; ни златният престол, ни бляскавата покъщнина, ни светлите стени.

Отведнъж момъкът си спомнил един миг от миналото. Когато се връщал с войниците от война, наизлезли сестрите и майките на юнаците да ги посрещат. Той видял, как една стара жена гледа с жадни очи — дано съзре сина си между многото. Син ѝ бил млад и той паднал убит във войната. На княза станало тогава толкова мъчно, че си извърнал главата — да не види отчаяното лице на майката. Той си спомнил това, сърцето му се разкъсало от болка — и едра сълза капнала във ведрото.

Изведнъж наоколо светнало. Сълзата се стопила в сместа, тинята кипнала и се разделила на две — отдолу останала зелена утайка, а отгоре — червена вода, червена — като вино. Бръкнал князът — то не било вода, а червен камък. Извадил го той и го сложил на пода.

На уреченото време царят дошъл и се почудил, като видял червения камък, че лежи на пода, а във ведрото се зеленее друг — прозрачен и чист.

— Ти успя, — рекъл. — Доведете княгинята!

Малко след това, се отворила една голяма врата. Сто и двадесет и четири русалки въвели морската царкиня в чертога. Князът ѝ се

поклонил, а тя му се усмихнала. Тая усмивка се разляла в сърцето му, като балсам.

— Сега, — рекъл морският цар, — трябва да пречистиш, след като си отделил. Изнесете ведрото.

Изнесли ведрото със зеления камък. Останал червеният.

— Ще го вземеш — казал царят, — и ще го пречистиш, докле стане румен, като цвят на трендафил. Ако успееш, моята дъщеря ще ти проговори. Ако ли не — ще се вкамениш.

Морският цар изчезнал, а след него — момите и княгинята. Останал само князът — и, пред него, червеният камък от ведрото. Пак се загледал той в него. Как да му избистри цвета, че да стане от винен — румен, като трендафил? Мислил, мислил — нищо не могъл да измисли. Но колкото се повече вглеждал в камъка, толкова по-бляскава ставала червенията. По едно време камъкът заблестял, като огън. И ето, че в него се отново показал образът на хубавата морска княгиня.

Князът чул пак шепот:

— Една добрина ще избистри червеното и ще го направи румено.

Момъкът разбрал, що трябва да направи. Но кому да стори добрина, когато е затворен в тоя дворец, вдън морето, и край него няма никой? Образът се изгубил, камъкът потъмнял, та станал дори черен. Почерняло отново всичко наоколо — нищо се не виждало, не се виждал и камъкът.

Князът се замислил. Той си спомнил за добрите каменни великани, които го пренесли, заедно с тежкия престол, в дъното на морето. Спомнил си, че те се стопили във водата, когато се разнесли песните на русалките. Изведнъж му дожаляло за тях.

— Те загинаха заради мене, — си казал той. — Добре им беше горе, където стояха на стража, край морето, да посрещат и изпращат слънцето. Ах, да можех да ги съживя! Половината си живот... — не, целия си живот бих дал — само да можеха те да оживеят!

Изведнъж наоколо светнало. Толкова силно било желанието на княза — да се съживят исполините, че то ги възкресило. Те се изправили около него — мощни, едри и снажни, но не черни, а бели — сякаш от сняг. Наредили се, поклонили му се и вдигнали мечовете си — да го поздравят.

В това време камъкът започнал да се избистря. От винен станал кърмъзен, а после — румен, като бледен рубин, като росен цвят на

шипка.

Дошъл морският цар. Дошла и дъщеря му. Тя заговорила с момъка. Разпитала го за горното царство, откъдето идел, и му разказала за много чудеса на морския свят. Гласът ѝ бил толкова сладък и омаен, че князът не забелязал, как минава времето; той се унесъл.

Но морският цар им прекъснал разговора.

— Остава още едно, — казал: — най-мъчното. Ще трябва да превърнеш тоя камък от прост румен камък на рубин. Яко извършиш това, ще бъдеш достоен да поискаш морската княгиня; не успееш ли, ще се разтопиш във водата.

След тия думи, морският цар изчезнал. Изгубила се и дъщеря му, заедно с русалките. Изгубили се и белоснежните великани. И сега останал едничък князът, а пред него — руменият камък.

И тоя път момъкът се загледал в камъка, но умът му бил все у момата. Колчем помисли за нея, отведнъж камъкът изчезвал от очите му. Направил той голямо усилие — да забрави морската княгиня, та да не изпуска от погледа си камъка. Това било много мъчно, ала най-сетне успял.

Загледал се князът втренчено в румения камък, без да мисли за нещо друго. Но как да го превърне на рубин? Мислел все за това, но пак не измислил нищо. Ала колкото повече се взирал в камъка, толкова камъкът се смаявал и сгъстявал. По едно време станал дребен колкото пестник и заприличал на звезда. От него наченали да бликат лъчи и да изскачат искри.

— Превръща се вече, — рекъл си князът.

Но той се излъгал. Щом казал това, камъкът се отново разширил, наедрял и станал какъвто бил преди това. На княза станало тежко и досадно. Той трябвало отново да се загледа в румения камък и все за него да мисли, докле го накара да се сгъсти пак. Тоя път камъкът се смалил колкото яйце и заблестял още по-силно. От лъчите му се извила дъга, и в нея се явил образът на княгинята.

Чул се шепот:

— Една дума ще преобрази камъка на рубин.

Момъкът се замислил още по-дълбоко. Коя е тая дума? Той не бил магьосник. Не знаел думите, които имат сила да преобразяват. В това време образът на момата се стопил. Лъчите на камъка се

прибрали, като пипала на морско животно. И тоя път притъмняло наоколо. Не се виждал дори и руменият камък.

Коя е думата, що трябва да се каже? Князът се отчаял. Не каже ли думата, ще се разтопи във водата, както се били стопили ония каменни исполини. Па и ще ли се намери след това някой да го съживи, както съживил той тях? Тежка мъка обзела момъка. Защо му е трябвало да слиза в морето? Защо му е трябвало да взема оня водорасъл, който го обаял с потайната си сила и го накарал да мисли все за морето и за морската царкиня? Не би ли било по-добре да не вижда оня страшен сън? Не би ли било по-добре и никога да не чува, че дъщерята на морския цар ще го хареса и ще иска да го отвлече?

И, както бил отчаян, князът извикал:

„Татко...“

Той искал да каже: „Татко, защо ти трябваше да ми казваш, какво ми е предречено?“

Ала тъкмо тая била думата, що трябвало да се каже. Тутакси целият дворец светнал. Всичко заблестяло с ослепително сияние. Ала най-силно светел камъкът, който се бил превърнал на рубин. Той пръскал толкова много искри и лъчи, че се не виждал от тях.

В тоя миг внезапно гръмнала тържествена музика. Влязъл морският цар, придружен от своите царедворци — едри, като ония исполини, които князът възкресил, но облечени великолепно. Дошла и царкинята, с корона на глава и с празнична мантия — толкова дълга, че я носели деветдесет и три момичета, съвсем мънички русалки, колкото охлювчета.

Морският цар казал тържествено:

— Признавам, че нашият гостенин успя да направи и трите мъчни неща, които му предложих. Той може да се ожени за морската княгиня, стига тя да го хареса.

Тогава момата се приближила и казала със своя звънлив глас:

— Аз харесвам княза, но той трябва да спази обичая на нашето царство, ако иска да се ожени за мене.

— Какъв е този обичай? — попитал момъкът.

— Ти трябва да се вречеш, че ще ми бъдеш верен вечно.

— Кълна се, че ще ти бъда вечно верен, — казал князът.

— Това не стига. За да ми бъдеш наистина верен и за да можеш да живееш и в морето и на сушата, в гърдите ти трябва да има, вместо

сърце, елмаз. Съгласен ли си?

— Съгласен съм, — отговорил момъкът, — но как ще стане това? Може ли сърцето ми да стане елмазено?

Тогава се чул гласът на морския цар:

— Гостенинът е съгласен. Сменете сърцето му с елмаз.

До княза се приближили белите исполини. Един го хванал за ръцете, друг — за главата, трети — за нозете. Сложили го на пода, прибрали му нозете една до друга, а ръцете му прострели тъй, че тялото му образувало кръст. Сетне четвъртият великан му разпрал с меч си гърдите, петият му извадил сърцето, а шестият му сложил, вместо сърце, голям елмаз. Седмият се приближил, намазал раната с морска пяна, и тя тутакси зарасла.

Изправил се тогава юнакът и усетил у себе си сили, каквито нямал до тогава. Той можел да вижда всичко, що става по света. Можел да чува всичко, що се приказва и на земята, и в морето. Можел да лекува всички болести. Имал сила — ако поиска — да вдигне цялата земя. И други сили имал — всякакви.

Князът се оженил за морската царкиня и заживял в лъчезарния дворец, вдън морето. Но, като се минало време, спомнил си за своите родители и решил да ги навести. Казал на тъста си — морския цар.

— Бива, — рекъл царят. — Но повече от година няма да се бавите. След година ще се върнеш, заедно с дъщеря ми.

Царят заповядал да извикат най-голямата крилата риба. Тя била по-стара от хиляда години, но била по-силна от другите. Яхнали й се младоженците и тя ги понесла. Летяла, що летяла, излязла от морето, хвъркнала над брега — и се понесла право към онова царство, отдето бил князът. Спряла се тъкмо пред двореца, на големия площад.

Събрали се люде да гледат: огромна хвърката риба, голяма — като някоя джамия, а на нея седи князът им, пред него — млада хубавица, каквато никой не бил виждал. Князът и княгинята слезли, а рибата отлетяла.

Старият цар и царицата заплакали от радост, като видели, че син им се връща, па си води и булка — хубава, за чудо и приказ. Поживял князът при баща си година. Много добрини направил той на людете. Нали всичко виждал и всичко чувал — нищо не можело да се скрие от него. Що имало крадци, убийци и злосторници — той ги ловял и затварял. Като се разчуло по царството, че от княза нищо не може да се

укрие, никой се не решавал да напакости на другите. Князът отсъждал винаги право — нали имал елмазено сърце, никому не угаждал. Но той обичал всички. Лекувал болните, помагал на злочестите. Понеже силата му била голяма, никой цар не смеел война да му обяви; всички гледали да му бъдат приятели.

Тъй прекарал той при баща си година — и онова царство станало най-щастливо на земята. Като изтекла годината, рекъл на родителите си:

— Стига съм живял тук — и долу ме чакат. Ще ида в морското царство.

Баща му и майка му не желяели да го пуснат, но той настоял.

— Дума съм дал, — рекъл, — на тъста си, след година да се върна. Как мога да го излъжа? Не съм ли ви казал, че сърцето ми е елмазено?

— Ями как ще ни оставиш? — почнали да го придумват родителите му. — Ние ще умрем. Кой ще управлява царството? Не ти ли е жал за людете? Всички казват, че не могат да намерят цар като тебе.

— За това се не грижете! — утешил ги синът. — Ще ми се роди наследник — него ще пратя да ви управлява царството. Додето не порасне той, вие няма да умрете. И той ще има елмазено сърце. Може да излезе по-добър и от мене.

Като казал тия думи, князът погледнал през прозореца — на площадът вече чакала хвърковатата риба. Той се сбогувал с царя и царицата и заминал с жена си. Яхнали се на рибата и отлетели.

Казват, че той царува и днес в бляскавото морско царство, а син му управлява държавата на дяда си. Може и да е вярно, защото се знае, че оня, който има елмазено сърце, не умира.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.